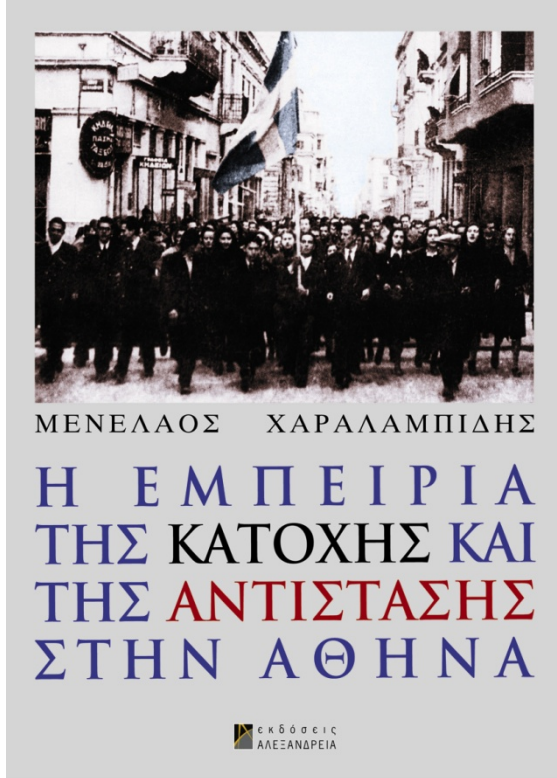

-ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ-

Μενέλαος Χαραλαμπίδης

**Η εμπειρία της κατοχής
και της αντίστασης
στην Αθήνα****Η μάχη της Αθήνας**ISBN: 978-960-221-562-3, σελ. 382, σχ.17x24,
α' έκδοση Σεπτέμβριος 2012,
τιμή 20,00 € (χωρίς ΦΠΑ)

Το βιβλίο αυτό παρακολουθεί τις διαδρομές ανθρώπων από τα χρόνια του Μεσοπολέμου ως το τέλος της Κατοχής στην Αθήνα. Η εγκατάσταση των μικρασιατών προσφύγων στις παρυφές της πόλης, η οικονομική και κοινωνική τους περιθωριοποίηση, η πολιτική τους συμπεριφορά, τα διαφορετικά πολιτισμικά τους χαρακτηριστικά και οι αντιπαραθέσεις τους με τους γηγενείς κατοίκους της πρωτεύουσας, αποτελούν τα κύρια ζητήματα της πραγμάτευσης που επιχειρεί να αποδώσει το κλίμα της μεσοπολεμικής Αθήνας.

Μετά την είσοδο των γερμανικών στρατευμάτων στην πρωτεύουσα, η προσοχή στρέφεται στις συνέπειες της Κατοχής. Μέσα από μαρτυρίες καταγράφεται ο αντίκτυπος που είχε στην καθημερινότητα των Αθηναίων η κατάρρευση της οικονομίας, η τρομοκρατία των κατακτητών και ο κατοχικός λιμός. Παράλληλα εξετάζονται οι στρατηγικές που ανέπτυξαν οι κάτοικοι της πόλης στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν και οι πολιτικές, κοινωνικές και ψυχολογικές διεργασίες που τους οδήγησαν στην απόφαση να ενταχθούν στην Αντίσταση.

Η μελέτη εστιάζει στο εαμικό αντιστασιακό κίνημα στην Αθήνα και ιδιαίτερα στις προσφυγικές συνοικίες και εξηγεί γιατί οι πρόσφυγες της Καισαριανής και του Βύρωνα, με τη συνδρομή συναγωνιστών τους από το Παγκράτι, τη Γούβα και τον Υμηττό, μετέτρεψαν τις γειτονιές τους σε προπύργια του ΕΑΜ. Εξετάζει τους λόγους ένταξης στις εαμικές οργανώσεις και τις πρακτικές στρατολόγησης και κινητοποίησης των μαζών που χρησιμοποίησε το ΕΑΜ. Δείχνει πώς μέσα από τις μάχες στους δρόμους ή τη συμμετοχή στις

διαδηλώσεις και στα συνεργεία αναγραφής συνθημάτων, η αντιστασιακή εμπειρία συγκροτεί μια νέα πολιτική ταυτότητα και ένα νέο συλλογικό υποκείμενο.

Στη βάση αυτή, η έρευνα του Μενέλαου Χαραλαμπίδη παρακολουθεί τη διαδικασία ριζοσπαστικοποίησης ολόκληρων κοινωνικών ομάδων (φοιτητές, δημόσιοι υπάλληλοι, εργάτες) και τον τρόπο με τον οποίο αυτή συνέβαλε στη μετατροπή του αγώνα για την επιβίωση σε αντιστασιακό αγώνα. Αναδεικνύει τις οργανωτικές πρακτικές του εαμικού αντιστασιακού κινήματος, την προσαρμογή τους στις εκάστοτε πολιτικές συνθήκες και τους διαφορετικούς τρόπους εκδήλωσης της αντιστασιακής δράσης σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, δημόσιες υπηρεσίες και συνοικίες. Τονίζει τον κεντρικό ρόλο που διαδραμάτισαν τα συγγενικά ή φιλικά δίκτυα που ενεργοποιήθηκαν στις γειτονιές, η χωροταξία της πόλης, τα δίκτυα πληροφοριών και ο παράνομος Τύπος στην ανάπτυξη της Αντίστασης. Επισημαίνει την τεράστια βαρύτητα που είχε η αντιστασιακή δράση, ως πράξη, στην ενεργοποίηση της νεολαίας και τους τρόπους μέσα από τους οποίους οι νέοι αναδείχτηκαν σε πρωταγωνιστές του αντιστασιακού κινήματος στην Αθήνα.

Το βιβλίο παρακολουθεί τη διαδικασία επέκτασης της πολιτικής επιρροής του ΕΑΜ στην Αθήνα, τις μεγάλες πολιτικές του νίκες με τις μαζικές διαδηλώσεις στο κέντρο της πόλης και την προσπάθειά του να εδραιώσει την εξουσία του στις συνοικίες υποκαθιστώντας τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης με τις εαμικές Λαϊκές Επιτροπές. Διερευνά τους λόγους κλιμάκωσης της πολιτικής αντιπαράθεσης ανάμεσα στο ΕΑΜ, τις γερμανικές αρχές κατοχής και τις διορισμένες από αυτές κυβερνήσεις, τις συγκρούσεις στο εσωτερικό των αντιστασιακών οργανώσεων και τη στάση που τήρησαν τα Σώματα Ασφαλείας. Εξετάζει το ρόλο που διαδραμάτισε η βία στο μετασχηματισμό της πολιτικής σε ένοπλη σύγκρουση και τις πρακτικές που χρησιμοποίησε κάθε πλευρά για να επιτύχει τους στόχους της: τα μπλόκα των Ταγμάτων Ασφαλείας, οι βασανισμοί και οι εκτελέσεις της Ειδικής Ασφάλειας, οι έφοδοι της οργάνωσης «Χ», οι καταδόσεις των μυστικών πρακτόρων των γερμανικών υπηρεσιών ασφαλείας, οι μάχες του ΕΛΑΣ και οι δολοφονίες της ΟΠΛΑ, συνέθεταν την πολυμορφία της βίας που δίχασε την αθηναϊκή κοινωνία.

Μέσα από την οπτική της κοινωνικής ιστορίας, το βιβλίο θέτει στο επίκεντρο τους ανθρώπους και την εμπειρία τους και αναδεικνύει την κατοχική Αθήνα ως ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα του πώς αντιδρά μια κοινωνία σε περιόδους κρίσης.

Ο **Μενέλαος Χαραλαμπίδης** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1970. Έλαβε πτυχίο οικονομικών επιστημών από το Πανεπιστήμιο Πειραιά και στη συνέχεια εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή στο τομέα της Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αρθρογραφεί σε επιστημονικά περιοδικά και έχει διοργανώσει, ως ιδρυτικό μέλος του Φόρουμ Κοινωνικής Ιστορίας, δύο συνέδρια για τη δεκαετία του 1940 και για την περίοδο του Μεσοπολέμου. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στο πρώτο μισό του 20ου αιώνα και κυρίως στην περίοδο της Κατοχής.

Ασχολείται επίσης με την τοπική και προφορική ιστορία και την ιστορία της Αθήνας. Έχει συνεπιμεληθεί το συλλογικό τόμο *Η ελληνική κοινωνία στη δεκαετία του 1940. Η εποχή των ρήξεων*, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2012.